

WELKOMSTWOORD DODENHERDENKING 2015

'Wie de ogen sluit voor het verleden, is blind voor de toekomst

Luitenant-kolonel, geachte veteranen, aangetreden militairen, dames en heren, jongens en meisjes,

Namens het gemeentebestuur van Weert en het Comité Bevrijding en Herdenkingen heet ik u vanavond van harte welkom op de jaarlijkse Dodenherdenking in onze stad.

Een speciaal woord van welkom vandaag aan de vertegenwoordigers van het Regiment Limburgse Jagers, de luitenant-kolonel Jansen en de adjudant Paijens en hun manschappen. Hartelijk dank voor de ondersteuning bij onze Herdenking. Uw traditionele aanwezigheid wordt in Weert zeer gewaardeerd.

Also a special word of welcome today, at this Remembrance to our foreign guests: Mr John Swanson, from the UK and the Dutch Canadian Choir from Calgary in Canada.

Mr Swanson, dear John, this evening, after the official Remembrance, we also commemorate your father, flying officer John Stewart Robert Swanson, and three members of his crew, who died in Weert on mission at the twenty-third of September 1944. We are honored by your presence, traditional every year in May and September. Thank you for your interest in the history of our town and country and for sharing your ideas about freedom and democracy with the children in our schools.

Dear members of The Canadian Choir of Calgary, a warm welcome in Weert. Your presence today is very special. On the one hand because the country in which you live played an important part in the Liberation of the Netherlands. In addition, some members of your choir and their family have ever chosen to emigrate to Canada. Your presence tonight shows the roots and the precious alliance with both countries.

I shall continue in Dutch.

Dames en heren, zojuist heette ik de heer John Swanson welkom. Zijn vaders Halifax bommenwerper stortte op 23 september 1944 neer op de Maaseikerweg in Weert. Ieder jaar komt de heer Swanson in mei en in september naar Weert om met ons de bevrijding van Weert te herdenken. De Bond van Wapenbroeders brengen ieder jaar na de Herdenking een eregroet bij het graf van de vliegtuigbemanning.

Ook een warm welkom aan onze Canadese gasten. We zijn er trots op dat deze Dodenherdenking wordt opgeluisterd door een koor uit Calgary in Canada: het Dutch Canadian Choir onder leiding van mevrouw Susan Woodward. Sommige leden zijn oorspronkelijk afkomstig uit ons land.

In 2015 viert Nederland dat het zeventig jaar geleden werd bevrijd van de Duitse en Japanse onderdrukking. Tegelijkertijd is er veel aan de hand in onze wereld, zijn oorlog en grootschalig geweld aan de orde van de dag. Het afgelopen jaar kent helaas veel voorbeelden die aangeven dat vrijheid niet vanzelfsprekend is. Oorlogsgeweld, aanslagen, verschrikkelijke beelden in de media over Syrië, Jemen, Irak en Oekraïne.

Alles wat wij nu doen, herdenken en vieren, is terug te leiden tot de Tweede Wereldoorlog. 'Wie de ogen sluit voor het verleden, is blind voor de toekomst', zo luidt het jaarthema in 2015.

Maurice Adams, lid van het Nationaal Comité 4 en 5 mei, de schrijver van het jaarthema, zegt het volgende hierover. 'Het is erg belangrijk dat wij ons af blijven vragen hoe het verhaal van de verschrikkingen van onderdrukking en bezetting blijvend kan worden gehouden, en hoe ons oorlogsverleden zich verhoudt tot de actualiteit van vandaag de dag. Schrijnende beelden van vluchtelingen op Lampedusa, een bedenkelijke antidemocratische ontwikkeling in Hongarije. Het politieke taalgebruik verandert. Dat lijkt er steeds vaker vanuit te gaan dat democratie niet een systeem is van omgang met politiek andersdenkenden maar met vijanden. Zoals dit in nazi-Duitsland ook gebeurde'.

Tot voor kort waren we het antisemitisme aan het herdenken, het is er op dit moment meer dan ooit. En hoewel we ons uitspreken is dat niet genoeg. Zelfreflectie en een dialoog zijn wellicht het enige wat je kunt doen. En onderwijs. Jan Terlouw zei het op 4 mei vorig jaar: 'Het beste wapen tegen tirannie is kennis. Dictators houden niet van onderwijs. Kennis is macht.'

De belangstelling voor het oorlogsverleden groeit. Zeventig jaar na de bevrijding zijn kinderen en kleinkinderen van oorlogsslachtoffers overal op zoek naar het verleden van hun ouders of grootouders. Veel kampoverlevenden en verzetsstrijders zwegen over wat zij hadden meegemaakt. Na de oorlog was er geen aandacht voor emoties en stond de wederopbouw centraal. Juist nu de afstand groter wordt en ouders er niet meer zijn, groeit bij hun kinderen en kleinkinderen de behoefte om oorlogservaringen tastbaar te maken.

Blijf de verhalen over onvrijheid vertellen. Het is een goed initiatief dat de verhalen van ooggetuigen, hun kinderen en kleinkinderen worden opgetekend en gefilmd. De Tweede Wereldoorlog blijft hiermee een actueel en onuitwisbaar markeerpunt, een voorbeeld van onvrijheid die we in de wereld niemand toewensen. Het is een verbinding met de actualiteit van alle dag. Vrijheid is niet vanzelfsprekend. Wij die in deze tijd leven, weten niet wat het betekent om in onvrijheid te leven. Dat besef je pas als het je overkomt. Geef aan de volgende generaties mee hoe belangrijk het is om in vrijheid te leven. 'Vrijheid geef je door'.

In dit kader is het waardevol dat de heer Bert van Maaren bereid is gevonden zijn herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog met ons te delen. Het is belangrijk dat Silke Wensink en Bonita Frenken van basisschool Leuken in een gedicht hun ideeën over oorlog en vrede komen vertellen. Zij zijn hiermee de vertegenwoordigers van onze toekomst.

Blijf de verhalen over onvrijheid doorvertellen opdat wij niet vergeten. Ons Comité heeft nader onderzoek gedaan naar namen van slachtoffers van oorlogsgeweld in Weert. Dit onderzoek én een oproep via de plaatselijke media leverden veel meer namen op dan die tot nu toe waren bekend.

In dit kader zullen een tweetal gedenkstenen worden onthuld door burgemeester Heijmans. Hierop staan 81 namen vermeld van hen, militairen en burgers woonachtig zijnde in Weert, die het slachtoffer werden van oorlogsgeweld vanaf de Tweede Wereldoorlog tot nu. We zullen hen straks herdenken in het Dodenappel.

De algemene coördinatie van deze Herdenkingsbijeenkomst staat onder leiding van de heer Leo Wijntjes.

Ik wens u een waardige Herdenking toe. 'Dicht bij toen en met het oog op morgen'.